

SVEUČILIŠTE U RIJECI,
PRAVNI FAKULTET
KLASA: 003-01/23-01/5
URBROJ: 140-01-23-1
Rijeka, 22. ožujka 2023.

Na temelju članka 26. Statuta Pravnog fakulteta u Rijeci, Fakultetsko vijeće na svojoj 227. sjednici održanoj 22. ožujka 2023. godine donijelo je slijedeća

Etička pravila u aktivnostima koje se odnose na djecu

1. Područje primjene i temeljni pojmovi

1.1. Ovim Etičkim pravilima utvrđuju se načini postupanja u svim aktivnostima Pravnog fakulteta u Rijeci koja se odnose na djecu.

1.2. Ova Etička pravila odnose se na sve članove akademske zajednice, uključujući zaposlenike i studente Pravnog fakulteta u Rijeci te sve osobe koje na bilo koji način sudjeluju u aktivnostima Pravnog fakulteta u Rijeci.

1.3. Pojmovi koji se koriste u ovim Etičkim pravilima imaju sljedeće značenje:

„Aktivnost koja se odnosi na djecu“ označava svaku znanstvenu i/ili stručnu aktivnost, uključujući istraživanje, prezentiranje i objavu, koja se odnosi na djecu.

„Anonimizacija“ označava postupak u kojem se osobni podatci obrađuju na način da se identitet ispitanika ne može utvrditi, bilo izravno ili neizravno.

„Dijete“ označava osobu mlađu od osamnaest godina.

„Informirani pristanak“ označava dobrovoljni pristanak zakonskog zastupnika djeteta na sudjelovanje u aktivnosti koja se odnosi na djecu, a dan je na temelju prethodno dobivenih informacija vezanih uz tu aktivnost.

„Ispitanik“ je osoba u značenju članka 4. Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

„Nagrada“ označava simboličnu gestu ili dar kojim osoba koja provodi aktivnost zahvaljuje djeci na sudjelovanju u aktivnosti.

„Naknada za troškove sudjelovanja“ označava povrat troškova koje je dijete ili njegov zakonski zastupnik snosio zbog sudjelovanja u aktivnosti, primjerice troškovi putovanja.

„Osobni podatak“ je osobni podatak u značenju članka 4. Opće uredbe o zaštiti podataka.

„Privola“ je privola u značenju članaka 7. i 9. Opće uredbe o zaštiti podataka.

„Zakonski zastupnik djeteta“ je roditelj odnosno druga osoba u značenju primjenjivog obiteljskog propisa zastupa interese i ostvaruje prava djeteta.

1.4. Pojmovi koji se koriste u ovim Etičkim pravilima su rodno neutralni.

2. Osnovna etička načela

U aktivnostima koja se odnose na djecu, svi dionici moraju se pridržavati sljedećih načela i temeljnih prava:

- načelo zaštite najboljeg interesa djeteta i njegove dobrobiti, posebice uslijed njegove ranjivosti,
- ljudska prava djeteta, posebice zabrana diskriminacije po bilo kojoj osnovi u vezi s djetetom ili njegovim zakonskim zastupnicima,
- prava osobnosti djeteta, uključujući život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, osobni i obiteljski život te slobodu,
- pravo djeteta na samoodređenje, izražavanje vlastitog mišljenja i biti obaviješteno o mogućim posljedicama poštovanja njegova mišljenja u skladu s dobi, zrelosti i kognitivnim razvojem djeteta,
- načelo odgovornog postupanja svih dionika radi zaštite integriteta znanosti i znanstvenika, objektivnosti, točnosti i poštenja.

3. Pravila postupanja u aktivnostima koja se odnose na djecu

3.1. Dijete se uključuje u aktivnosti samo kada je to nužno za postizanje svrhe i cilja aktivnosti, odnosno kada se svrha i cilj aktivnosti ne mogu postići na zadovoljavajućoj razini bez sudjelovanja djeteta, primjerice, aktivnosti koje uključuju prikupljanje podataka o djeci provest će se na način da se da prednost alternativnom prikupljanju podataka u odnosu na izravno ispitivanje djeteta.

3.2. Rizici koji mogu proizaći iz izlaganja djeteta aktivnostima (primjerice, doživljaji neugode, nelagode, zabrinutosti, tjeskobe, straha i boli) moraju biti otklonjeni ili svedeni na najmanju moguću mjeru.

3.3. Aktivnosti se moraju temeljiti na utvrđenim znanstvenim i stručnim dostignućima znanstvenih disciplina koje se bave djecom. Aktivnosti moraju biti prilagođene dobi, zrelosti i sposobnostima djeteta koje je uključeno u aktivnost.

3.4. Okruženje i okolnosti u kojima se provode aktivnosti moraju osiguravati uvjete za pridržavanje osnovnih etičkih načela.

3.5. Dijete mora biti informirano o svrsi i ciljevima aktivnosti te postupcima provedbe aktivnosti u koju je uključeno, u skladu s njegovom dobi, zrelosti i kognitivnim razvojem. Neotkrivanje podataka ili nepotpuno prikazivanje svrhe, ciljeva i postupaka aktivnosti prihvatljivo je isključivo ako aktivnost ima iznimnu važnost i ne može se ostvariti na drugi način te ako je dijete naknadno sposobno razumjeti prirodu, svrhu i posljedice takva postupka. U slučaju neotkrivanja svrhe i ciljeva aktivnosti, nužno je pripremiti odgovarajući plan naknadnog informiranja djeteta koje sudjeluje u aktivnosti i/ili zakonskog zastupnika toga djeteta, već s obzirom na dob, zrelost i kognitivni razvoj djeteta, o pravoj svrsi i ciljevima aktivnosti te omogućiti djetetu odnosno zakonskom zastupniku djeteta da nakon saznavanja prave svrhe i ciljeva zatraži da se osobni podatci koji se odnose na dijete ne objavljuju odnosno da ih povuče iz aktivnosti.

3.6. U aktivnostima u kojima sudjeluju djeca, eventualna nagrada za sudjelovanje u aktivnosti treba biti primjerena djetetovoj dobi i zrelosti te svrsi i cilju same aktivnosti.

4. Informirani pristanak

4.1. Prije provođenja aktivnosti, potrebno je pribaviti informirani pristanak djeteta i/ili zakonskog zastupnika djeteta.

4.2. Za svaku aktivnost u koju je uključeno dijete nužan je pisani informirani pristanak zakonskog zastupnika djeteta. Nakon dobivenog pristanka zakonskog zastupnika djeteta, potrebno je zatražiti pisani pristanak djeteta ako je to primjereno s obzirom na djetetovu dob, zrelost i kognitivni razvoj. Pisani informirani pristanak djeteta je obavezan ako je dijete navršilo četrnaest godina starosti.

4.3. Prilikom traženja djetetova informiranog pristanka, osoba koja provodi aktivnost je obvezna jasnim i jednostavnim jezikom koji dijete lako može razumjeti, objasniti svrhu, ciljeve i postupak aktivnosti te omogućiti djetetu dovoljno vremena za donošenje odluke, kao i postavljanje pitanja o aktivnosti.

4.4. Prilikom traženja informiranog pristanka, dijete i/ili zakonski zastupnik djeteta moraju biti obaviješteni o:

- svim relevantnim detaljima aktivnosti, uključujući naziv aktivnosti, izvor financiranja, osobama uključenima u aktivnost, svrsi i ciljevima aktivnosti, postupku i trajanju provedbe aktivnosti, mogućeg doprinosa sudionicima ili široj zajednici, razini rizika i moguće neugode za dijete,
- dobrovoljnosti sudjelovanja i mogućnosti odustajanja od sudjelovanja u bilo kojem trenutku te načinu davanja informiranog pristanka na sudjelovanje,
- mogućnosti povlačenja osobnih podataka u bilo kojem trenutku te općenito zaštiti osobnih podataka u skladu s točkom 5. ovih Etičkih pravila,
- načinu davanja povratnih informacija i objavi ili diseminaciji informacija vezanih uz aktivnost, eventualnim nagradama i naknadama za troškove sudjelovanja te
- mogućnostima i načinu obraćanja Etičkom povjerenstvu Pravnog fakulteta u Rijeci ako imaju pritužbe vezane uz aktivnost.

5. Zaštita osobnih podataka

5.1. Prilikom obrade osobnih podataka djeteta i njegovog zakonskog zastupnika u okviru aktivnosti koja se odnosi na djecu, osobe koje provode aktivnost obvezne su postupati u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka.

5.2. Osobe koje provode aktivnost koja se odnosi na djecu obvezne su, prije početka provedbe aktivnosti, pružiti djetetu i njegovom zakonskom zastupniku sve propisane informacije o obradi osobnih podataka, uključujući informacije o kategorijama osobnih podataka koje se obrađuju, voditelju obrade, službeniku za zaštitu osobnih podataka, svrsi i pravnoj osnovi na temelju koje se vrši obrada, razdoblju pohrane osobnih podataka i pravima ispitanika. Ako se osobni podatci djeteta obrađuju na temelju privole, osobe koje provode aktivnost dužne su, prije početka provedbe aktivnosti, pribaviti privolu djeteta ili njegovog zakonskog zastupnika u skladu s člankom 7. i 9. Opće uredbe o zaštiti podataka.

5.3. S obzirom na potrebu zaštite interesa i prava djeteta, prilikom objave ili diseminacije informacija vezanih uz aktivnosti koja uključuje djecu, osobni podatci djeteta i njegovog zakonskog zastupnika moraju biti anonimizirani. Ako je za potrebe postizanja svrhe i ciljeva aktivnosti nužno da osobni podatci djeteta ili njegovog zakonskog zastupnika ne budu anonimizirani, obveza anonimizacije

iznimno se neće odnositi samo na one osobne podatke za koje je to nužno kako bi bili postignuti cilj i svrha aktivnosti.

5.4. Prilikom pružanja djetetu svih propisanih informacija o obradi osobnih podataka, osoba koja provodi aktivnost je obvezna informirati dijete i komunicirati s njime jasnim i jednostavnim jezikom koji dijete lako može razumjeti.

6. Nadležnost i postupak provedbe Etičkih pravila

6.1. Etičko povjerenstvo Pravnog fakulteta u Rijeci nadležno je postupati u predmetima prethodnih mišljenja o sukladnosti planirane aktivnosti koja se odnosi na djecu s odredbama ovih Etičkih pravila i pravnim okvirom na kojemu se temelje ova Etička pravila.

6.2. Postupak prethodnog mišljenja pokreće se zahtjevom voditelja planirane aktivnosti koja se odnosi na djecu, primjerice, voditelja projekta u sklopu kojeg se provodi istraživanje, voditelja ustrojbene jedinice koja provodi istraživanje itd. Zahtjev treba podnijeti najmanje 30 dana prije planiranog početka provođenja aktivnosti koja se odnosi na djecu. Povjerenstvo izdaje prethodno mišljenje u roku od 10 dana od podnošenja zahtjeva. U slučaju da prethodno mišljenje Etičkog povjerenstva nije izdano u navedenom roku, smatra se da je pozitivno.

6.3. Nakon provedbe aktivnosti koja se odnosi na djecu, voditelj te aktivnosti obavezan je podnijeti izvješće o pridržavanju ovih Etičkih pravila tijekom provedbe te aktivnosti. Izvješće se podnosi Etičkom povjerenstvu u roku od 60 dana od okončanja aktivnosti.

7. Prijelazne i završne odredbe

7.1. Ova Etička pravila ni na koji način ne derogiraju Etički kodeks Sveučilišta u Rijeci ili druga etička pravila više razine i trebaju se tumačiti usklađeno s njima s obzirom na načela iz članka 2. ovih Etičkih pravila.

7.2. Ova Etička pravila usvojilo je Fakultetsko vijeće Pravnog fakulteta u Rijeci na svojoj sjednici od 22. ožujka 2023. i stupaju na snagu 30 dana od objave na mrežnim stranicama Pravnog fakulteta u Rijeci.

DEKANICA
Vesna Crnić-Grotić

prof. dr. sc. Vesna Crnić- Grotić